

LA DOCUMENTACIÓ DEL BAIX LLOBREGAT AL FONS DEL MARQUESAT DE MOJA DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA

ASSUMPCIÓ GABERNET
Arxivera Municipal de Gavà

Textos i
Documents

La procedència

El fons documental del marquesat de Moja és dipositat a la Biblioteca de Catalunya i és pot consultar a la sala del fons de reserva classificat dins de la secció d'arxius patrimonials.

Malgrat la seva unitat d'origen, aquests documents no van arribar tots en la mateixa data. El primer ingrés es produeix l'any 1940 per donació del noble gironí Eduard Mitjana De las Doblàs i l'integren quinze cartells originals de desafiament, 36 cartes reials originals amb signatures autògrafes i 13 lligalls amb correspondència.

Uns anys després, el 1954, s'adquireix la part més voluminosa mitjançant una permuta entre la Diputació de Barcelona i la Diputació de València. Aquesta consta de 558 lligalls dels quals en faltaven 83 ja en el moment del seu ingrés. També conté 2.500 pergamins, encara sense catalogar.

Es tracta de documentació de caràcter familiar i d'administració de la casa, que inclou des del segle XI fins al XIX, encara que predomina la compresa entre els segles XVI i XVIII.

El marquesat de Moja fou creat l'any 1702 en concedir-li el títol a Ramon de Copons i Grimau (mort el 1710), senyor de la Torre de Moja (Alt Penedès). A la mort de la seva besneta i cinquena marquesa (1822) el títol passà als Sarriera. El 1924 fou rehabilitat com a marquesat de Moja de la Torre a favor de Pilar de Ponsich i de Sarriera. Ha passat als Olives, comtes de Torre Saura.

A l'arxiu del marquesat podem trobar, doncs, no úni-

cament la documentació pròpia de la casa de Copons sinó també la relativa a les cases de Cartellà (Girona), Desbosch (senyors de Sant Vicenç, Burriach i Vilassar), la d'Oms, els Santa Pau, els Desbach (senyors de Rocabrúna), els Malla (senyors de Vilar de Malla a Vic), els Bosch (Lleida), Els Basora i els Descatllar.

Els instruments de descripció

L'únic instrument de descripció que ens permet l'accés al fons és un inventari que descriu, de forma sumària, el contingut de cada lligall. L'elaboració del mateix és anterior al seu ingrés a la Biblioteca, perquè hi consta la descripció de la totalitat dels lligalls sense ometre els 83 que faltaven en el moment del seu ingrés.

Val a dir que algunes de les referències de l'inventari no s'ajusten a la realitat. D'entrada, alguns dels lligalls que en principi semblava que podrien tenir interès, formaven part del grup de 83 que no van ingressar en el seu moment. D'altres, com els referents a beneficis parroquials del Papiol i Molins de Rei, contenen una carpeta buida (lligall 93) o no tenen res a veure amb el que descriu l'inventari com els lligalls 16 i 17. Per últim, el lligall 532 amb un llibre referent a les propietats i escriptures de Ramon Copons a Gavà, Castelldefels i Begues és exclòs de préstec, perquè està molt deteriorat.

La baronia d'Eramprunyà

La consulta de l'inventari ens ha permès identificar documentació de la Baronia d'Eramprunyà, present en el fons perquè els marquesos de Moja van ser copro-

pietaris d'aquesta des del segle XVIII.

El contingut és el següent:

- Documentació referent a les Marines de Gavà i Castelldefels. La carpeta inclou el repartiment realitzat el 1721 pels barons Joan de Copons i Francesc Erill amb els contractes d'establiment i d'altra informació com la relativa a la neteja de la Corredora Mestra, datada en 1832. Lligall 17

Textos i Documents

- Delmes de la Baronia d'Eramprunyà. Conté correspondència entre la Sra. Marquesa de Moja i Don Antonio Juan Fosca en relació a un expedient de proindivís. De 1849 a 1867. Lligall 87

- Benefici de Santa Magdalena de La Roca a la parròquia de Sant Pere de Gavà. Còpia de beneficis que comprenen de 1326 a 1775. Lligall 93

- Benefici de Sant Jaume a la capella de la Torre de Viladecans. Lligall 93

- Llibre de censals de la Baronia d'Eramprunya. 1598-1737. Lligall 291

Altra documentació del Baix Llobregat

- Capítols matrimonials de Cervelló i Corbera. Lligall 13

- Beneficis de l'església parroquial de Sant Miquel de Molins de Rei. Procés i sentència sobre el seu Patronat. Any 1501. Lligall 57

- Capbreu de Martorell. Any 1516. Lligall 236

Conclusions

La valoració de la documentació que afecta a la Baronia d'Eramprunyà, ens porta a les següents conclusions:

- El lligall 17, relatiu a les Marines, és, amb tota probabilitat, el mateix que en Josep Soler Vidal va consultar a l'arxiu de la Baronia, propietat de la família Girona. En Soler Vidal va realitzar còpia i transcripció de bona part d'aquest document i la seva investigació es resumeix en el llibre "L'expansió dels cultius gavanencs i la rompuda de les Marines".

- El lligall 87 que conté correspondència sobre un expedient de proindiviso potser ens porti alguna nova dada després d'una lectura acurada.

- El lligall 93 que parla del benefici de Santa Magdalena, va ser segurament elaborat l'any 1776 per donar suport documental a un litigi sobre el nomenament de beneficiat i unificació de beneficis de les capelles de Bruguers i de la Roca. El litigi es troba a l'Arxiu Diocesà i ha estat buidat i estudiat per Josep Campmany.

- El lligall 291 és sens dubte el que presenta major interès. Un llibre de censals que abarca un període cronològic que va des de 1598 a 1737, pot aportar molt a la reconstrucció de la història econòmica de la zona.

Pel que fa a la resta de documentació del Baix Llobregat, animem als arxivers i estudiosos dels respectiu municipis a que la consultin i ens facin arribar les seves valoracions.

Per últim, no oblidem el fons de 2.500 pergamins encara sense catalogar i que potser amaguen des de fa segles algun tresor que ens ajudaria a conèixer una mica millor la nostra comarca.